

Müdür Yetkili Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Ekonomik ve Okul İşletmesiyle İlgili Sorunlar

Problems Encountered by Teachers Working as an Authorized Principal Related with Economic and School Management

Figen Çam Tosun, Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi, figencam@gmail.com
Tunahan Filiz, Oruçbeyli İlkokulu, tunahanfiliz@gmail.com

ÖZ. Bu araştırma, müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı birleştirilmiş sınıflı okullarda karşılaştıkları ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Van'ın Çaldıran ilçesinde birleştirilmiş sınıflı okullarda müdür yetkili öğretmen olarak görev yapan 31 kişi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formları kullanılmıştır. Elde edilen nitel verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Müdür yetkili öğretmenlerin okullarda ciddi ekonomik sıkıntılar yaşadıkları bunun nedeni olarak da MEB tarafından verilen ödeneğin az olduğu ortaya çıkmıştır. Müdür yetkili öğretmenler okullara verilen yetersiz ödeneğin okul işletmesini olumsuz etkilediğini ifade ederken, bu sorunlara çözüm önerisi olarak ihtiyaçlar doğrultusunda her okulun kendi bütçesinin olmasını önermişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Müdür Yetkili Öğretmen, Sınıf Öğretmeni, Okul İşletmesi, Ekonomik Sorunlar

ABSTRACT. Not only aim of this research is to reveal difficulties related with economical and school management encountered by teachers working as an authorized principal in combination classes, but also to find solutions based on teachers working as an authorized principal views to this kind of problems. In this study, qualitative research method was used. Interview form was used as a part of qualitative research method. The sample of this study consists of totally 31 teachers working as an authorized principal lecturing at combination class in Çaldıran district of Van province. Criterion sampling and convenience sampling was used while reaching participants. Teachers working as an authorized principal mentioned that schools didn't receive appropriation and even if schools received, appropriation they receive wasn't for school needs but maintenance. In order to solve economic problems, the teachers suggested additional appropriation from MEB. Teachers working as an authorized principal, who have duties such as teaching, managing, consulting, guiding, official staff, employee etc., need material and moral support from MEB to succeed. MEB should give additional appropriation for these schools.

Keywords: Directors Authorized Teachers, Primary Teachers, School Management, Economic Problems

SUMMARY

Purpose and Significance: Deficiency of buildings, lack of equipment and economic insufficiency in combination classes causes big problems to teachers working as an authorized principal. Teachers working as an authorized principal are mostly new graduated primary school teachers and they don't have much experiences in teaching. Difficulties of administrative works, neglectfulness of family towards school, occupational loneliness and dissatisfaction, and economic insufficiency of schools can make troubles to combination class teacher. Not only aim of this research is to reveal difficulties related with economical and school management encountered by teachers working as an authorized principal in multi-graded classes, but also to find solutions based on teachers working as an authorized principal views to this kind of problems.

Methodology: In this study, qualitative research method was used. Interview form was used as a part of qualitative research method. The sample of this study consists of totally 31 teachers working as an authorized principal lecturing at combination class in Çaldıran district of Van province. Criterion sampling and convenience sampling was used while reaching participants. The sample consists of 16 female teacher and 15 male teachers. 12 members' ages are between 20 and 25, 15 members' ages are between 26 and 30. 28 teachers of sample graduated from primary school teacher and 3 teachers of sample graduated in different departments. All of the teachers had 1-5 years professional experiences. Interview form created by researchers was applied as a data collection tool. On the first part of interview form, teachers were asked about personal information, on the second part of

interview form has 11 open-ended questions about encountered problems on combination classes regarding economic and school management. Descriptive analysis technique was used to analyze the obtained qualitative data.

Results: Teachers working as an authorized principal mentioned that schools didn't receive appropriation and even if schools received, appropriation they receive wasn't for school needs but maintenance. Teachers working as an authorized principal also mentioned that they had encountered many problems regarding school maintenances such as finding materials, lack of appropriation and mason. The main problem they encountered on school's heating was not sent enough wood, coal and ignition materials. The teachers complain about equipment materials sent by MEB are old and defective, also not easy to repair. Besides materials, the way of distributing materials is not in a fair manner. The teachers are displeased with stuffs hired by İŞKUR. The teachers state that it would be more beneficial to have permanent employees in their schools or it would be enough to have stuffs hired by İŞKUR trained for services. In order to solve economic problems, the teachers suggested additional appropriation from MEB.

Discussion and Conclusions: Teachers working as an authorized principal, who have duties such as teaching, managing, consulting, guiding, official staff, employee etc., need material and moral support from MEB to succeed. MEB should give additional appropriation for these schools. Lack of appropriation lies at the root of economic and management problems. Appropriation should be determined related with needs. Each schools should prepare their own budget. It seems that it is not a good solution to contact charitable organizations dealing with lack of appropriation. Another significant problem the teachers encountered is hired assistant stuff. It can be solved by permanent employees.

GİRİŞ

İlköğretim (yeni düzenlemeyle ilk ve ortaokul) , ülkemizdeki okullaşma oranlarının en yüksek düzeyde olduğu eğitim kademesidir. Öğrencilere ilköğretim kademesinde kazandırılacak olan bilgi ve becerilerin diğer üst kademeler için de temel teşkil ettiği bilinen bir gerçektir (Özben, 1997). Bu nedenle devlet tüm yurttaşlarına ilköğretim sunma gayretine girmektedir.

Birleştirilmiş sınıflar uygulaması ilköğretimde birden fazla sınıfın birleştirilerek aynı sınıfta bir öğretmen tarafından ders yapılmasıdır, bu uygulama yalnızca ülkemize özgü değil dünyanın birçok ülkesinde başvurulan bir öğretim seklidir (Fidan ve Baykul, 1993).

Küçük yerleşim yerlerimiz olan her köye, her sınıf düzeyi için bir sınıf açmak ve bir öğretmen bulmak mümkün olmayabilir. Bu durumda, birden fazla sınıfı birleştirerek bir ya da bir kaç öğretmen tarafından yönetilmesi zorunluluğu doğmaktadır (Özben, 1997).

Türkiye'de birleştirilmiş sınıfların ortaya çıkış nedenleri, yukarıda kısmen değinildiği gibi öğretmen sayısının ve öğrenci sayısının azlığı ile derslik sayısının yetersizliği olmak üzere üç başlık altında toplanabilir (Rodop, 1950; Okuturlar, 1956; Temuçin 1966; Tekişik ve Mıhçı, 1968; Köksal 2003; Öztürk 2005; Erdem 2006, Taşdemir, 1997). Ancak günümüzde okullaşma oranının yüzde yüze ulaştığı ve ortalama olarak otuz öğrenciye bir öğretmenin düştüğü düşünülürse, öğretmen ve derslik yetersizliğinden öte öğrenci yetersizliği, ulaşım ve iklim koşulları gibi nedenlerin birleştirilmiş sınıflarda öğretimi zorunlu kıldığı görülmektedir (Çınar, 2004; Öztürk, 2005). Yaklaşık 17 bin birleştirilmiş sınıflı okulun 7.500'ünün tek öğretmenli olması, en önemli nedenin öğrenci sayısının azlığı olduğunu göstermektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2005). Birleştirilmiş sınıf uygulamaları yönetsel ve finansal zorunluluklara bir çözüm olarak tercih edilebildiği gibi, öğrencilerin akademik gelişimlerinin yanında; duygusal ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla da özellikle tercih edilmektedir. (Veenman,1995; Burns ve Mason, 1997). MEB (2005) birleştirilmiş sınıf uygulamalarının katkılarında bazılarını aşağıdaki gibi sıralamaktadır:

1. Yarış ve bireysel yükselme yerine, yardımseverlik ve birlikte iş yapma alışkanlığı
2. Sürekli bireysel kazanç yerine, paylaşım
3. Şartlandırma yerine, kişiliğin özgürce gelişmesi
4. Hoşgörüsüzlük yerine, farklılıklara karşı saygılı olma
5. Sorgusuz uyum yerine, eleştirel bakış

6. Pasif kabullenme ve başkalarını izleme yerine, girişimcilik

Ülkemizde birleştirilmiş sınıflı okulların sayısının fazla oluşu, Türkiye'nin geri kalmışlığının bir göstergesi olarak düşünülmemelidir. Birleştirilmiş sınıflı okullar yetersizliğin, çaresizliğin ve geri kalmışlığın bir sembolü olarak görülmemelidir. Çünkü gelişmiş olan pek çok ülkede de halen birleştirilmiş sınıflı okullar mevcut durumunu korumaktadır. Türkiye'nin içerisinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve coğrafi koşullar düşünüldüğünde ülkemizin birleştirilmiş sınıflara olan ihtiyacının devam etmekte olduğu görülmektedir. Bu sebeple, ülkemizdeki pek çok kırsal alanlara eğitim-öğretim hizmetini getirmenin yolu da birleştirilmiş sınıflı okullar uygulamasından geçmektedir (Doğan, 2000).

Türkiye'de birleştirilmiş sınıflarda öğretim uygulamasını, öğretmen, öğrenci, derslik sayısının yetersizliğinin yanı sıra doğal arazi yapısı, iklim koşulları, yerleşim birimlerinin uzaklığı, ulaşım gücü ve okul binalarının fiziki yetersizliği gibi nedenler de zorunlu kılmaktadır (Dursun, 2006; İzci, Duran ve Taşar, 2010; Sezer, 2010).

Bu okulların genellikle bir veya iki dersliği ile küçük bir idare odasından oluşan fiziki bir yapısı vardır. Bakanlık tarafından müstakil bir okul olarak kabul edilmediklerinden bu okullara müstakil olarak müdürlük de verilmemektedir. Dolayısıyla bu okullara atanan öğretmenlerden birisi müdür olarak atanır ve "müdür yetkili öğretmen" olarak tanımlanır, hem öğretmenlik hem de yöneticilik görevini yürütür. Birleştirilmiş sınıf İlkokullarında görev yapan Müdür Yetkili Öğretmenler kırsal kesimin yani köyde kalmanın getirmiş olduğu zorlukların yanında, öğretmenlik mesleğinde ve okulun yönetim sürecinde birçok alanda sorunla karşı karşıyadır.

Birleştirilmiş sınıflı okullarda araç-gereç ve bilgisayar donanımının bulunmaması hem idari hem de öğretmenlik alanında sorunlar oluşturur. Okulun bina işleri, bakım ve onarımı öğretmenin sorumluluğundadır (Doğan, 2000). İdari işleri aynı anda yürütmenin zorluğu, ailenin okula ilgisizliği, mesleki yalnızlık, doyumsuzluk ve yardım alamama birleştirilmiş sınıf öğretmenini sıkıntıya sokabilmektedir.

Birleştirilmiş sınıf öğretmeni, okulun boya ve badana işleri, çatının, kapıların ve pencerelerin bakımı ve onarımı, tuvaletlerin temizliği, su, kanalizasyon, okulun yakacak ihtiyacı ve bacaların temizliği ile uğraşmak ve bunları çözüme kavuşturmak zorundadır. Doğan (2000) çalışmasında "Birleştirilmiş sınıfların çoğunda yardımcı hizmetli bulunmaz. Okul binasının tadilatı, onarımı, badanası ve boyası her yeni öğretim yılının başında öğretmen, öğrenciler ve köy halkı tarafından yapılmak durumundadır" diyerek bu görüşü desteklemektedir.

Eğitimde belirlenen hedeflere ulaşılmasında yönetim görevini üstlenen yöneticinin okul yönetimi ile ilgili yeterliliğe sahip olması gerekir. Buna bağlı olarak birleştirilmiş sınıflı okullarda görevli müdür yetkili öğretmenlerin de hem yöneticilik hem de öğretmenlik özelliklerinin yeterli olması gerekir. Üniversiteden yeni mezun olan öğretmenlerin bütün bu yeterliklere sahip olduğu düşüncesiyle yukarıda bahsedilen sorunlarla baş etmesi beklenmektedir. Bu araştırma, müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı birleştirilmiş sınıflı okullarda karşılaştıkları ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak ortaya koymayı amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeline, örnekleme, veri toplama araçlarına, verilerin toplanması ve çözümlenmesine yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı birleştirilmiş sınıflı okullarda karşılaştıkları ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini ortaya çıkarmak için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve belge çözümleme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Nitel araştırmaların amacı, anlamak ve araştırma etkinliğinin sonucu gerçekliği olduğu gibi tanımlamaktır (Kümbetoğlu, 2005). Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan müdür yetkili öğretmenlerin öznel değerlendirmesini alabilmek için nitel araştırma yönteminde veri toplama tekniklerinden görüşme formları kullanılmıştır.

Örneklem

Araştırmanın örneklemini Van'ın Çaldıran ilçesinde birleştirilmiş sınıflı okullarda müdür yetkili öğretmen olarak görev yapan 31 kişi oluşturmaktadır. Örneklem oluşturulurken amaçlı örneklem ve kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklem zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Amaçlı örneklem tekniklerinden, kolay ulaşılabilir durum örnekleme araştırma hız ve pratiklik kazandırırken, araştırmacının yakın ve erişebilmesinin kolay olduğu bir durumu seçmesini sağlar (Karasar, 2010).

Örneklem oluşturulurken, öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki deneyim ve hangi bölümden mezun olduklarına bakılarak eşit dağılım yapılmaya çalışılmıştır. Buna göre katılımcıların özellikleri Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler

		F	%
Cinsiyet	Kadın	16	52
	Erkek	15	48
Yaş	20-25 yaş	12	39
	25-30 yaş	15	48
	30-40 yaş	2	6
	40+ yaş	-	-
Mezun olunan bölüm	Sınıf öğretmenliği	28	90
	Diğer	3	10
Mesleki deneyim	1-5 yıl	31	100
	6-10 yıl	-	-
	11-15 yıl	-	-
	16-20 yıl	-	-
	21+	-	-

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı okullarda karşılaştıkları ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri konusundaki öznel görüşlerini alabilmek için yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmuştur. Görüşme formları araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. İlk kısımda kişisel bilgilerle ilgili, ikinci kısımda birleştirilmiş sınıflarda karşılaşılan ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili 11 açık uçlu soru bulunmaktadır. Hazırlanan görüşme formları uzman görüşüne sunulmuştur (iki öğretim üyesi ve bir doktora tez öğrencisi). Uzman görüşleri alındıktan sonra eleştiriler ve katkılar dikkate alınarak görüşme formlarına son hali verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formları müdür yetkili sınıf öğretmenlerine elden ve e-posta yoluyla ulaştırılmıştır. Öğretmenlerin cevapları yine elden ve e-posta yoluyla geri toplanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada görüşmelerden elde edilen nitel verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Ayrıca müdür yetkili öğretmenlerin sorulara verdikleri yanıtlar doğrultusunda oluşturulan temaların frekansları da verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde elde edilen verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Öğretmenlere ilk olarak Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Birleştirilmiş Sınıflı İlkokullara hangi alanlarda ödenek verdiği sorulmuştur. Öğretmenlerin yanıtları doğrultusunda oluşturulan kodlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. *Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Birleştirilmiş Sınıflı İlkokullara Verdiği Ödenekler ile İlgili Bulgular*

Kod	F
Bakım onarım	9
Ödenek verilmiyor	7
Temizlik	6
Isınma	6
Boya	5
Kırtasiye	2
Donatım malzemeleri	1

Tablo 2'den de anlaşılacağı üzere öğretmenlerin en fazla ödeneği "Bakım Onarım" alanında aldıklarını söylemişlerdir. Tekrarlanma oranı ikinci sırada olan kod ise "ödenek verilmediği"dir. Ödenek verilmediğinden öğretmenlerin bu duruma farklı çözüm yolları geliştirdiği açıklamalarından görülmektedir. Öğretmenlerden bazıları ödenek alamadığını, onun yerine verilen malzemeyi ihtiyacı olanla değiştirmek için farklı yollara başvurduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden birinin bu konudaki açıklaması dikkat çekicidir.

"Milli Eğitim Müdürlüğü'nden nakit para ödeneği alamadım. Fakat Milli Eğitim Müdürlüğü'nün anlaşma yaptığı esnaflara giderek lazım olmayan malzemelerle gerekli olanları değiş tokuş yapıyoruz." (4)

Öğretmenlere ödeneğin yeterli olup olmamasıyla ilgili sorulan soruda ise öğretmenlerin tamamının (31) ödeneği yeterli bulmadığı görülmektedir. Öğretmenler daha iyi şartlarda eğitim öğretime devam etmek istediklerini belirtmektedirler. Öğretmenlerden bazılarının yanıtları aşağıdaki gibidir:

"Bizim okulumuza şimdiye kadar hiç ödenek gelmediği için yetersiz diyebilirim. Kendi imkânlarımızla ve az da olsa velilerin desteğiyle bazı ihtiyaçlarımızı karşılamaktayız." (12)

"Birleştirilmiş sınıflı ilkokulların tamamının köy ya da mezralarda yer alması ve nakit kullanım imkânının sunulmaması öğretmen ve öğrenci için çok büyük sıkıntılar teşkil etmektedir." (21),

"MEB'in birleştirilmiş köy okullarına yönelik sağladığı ödeneği yok denecek kadar azdır. Köy okullarının gerek bina yapısı gerek içindeki malzemeler özellikle doğu bölgesinin çoğu okullarında kullanılmayacak kadar kötü durumdadır. Bu açıdan gerekli imkânlar sağlanması gerekmektedir." (23)

Ödeneği yeterli bulmayan öğretmenlere okulun ihtiyaçlarını (bakım, onarım, temizlik, kırtasiye...) karşılamakta hangi kaynaklara başvurdukları sorulmuştur. Öğretmenlerin yanıtlarına göre oluşturulan kodlar ve frekansları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. *Öğretmenlerin Okulun İhtiyaçlarını Karşılama İçin Hangi Kaynaklara Başvurduğu ile İlgili Bulgular*

Kod	F
Öğretmenlerin Katkısı	22
Velilerin Katkısı	12
Yardımsever Kuruluşlar	10
Duyarlı Şahıslar	4
Diğer (Okul Aile Birliği, Muhtar ve Köy Halkı)	3

Müdür yetkili öğretmenler ihtiyaçları karşılamak için en çok öğretmenlerden yardım almaktadır. Müdür yetkili öğretmenlerin büyük çoğunluğu velilerden destek almaktadır. Bazı müdür yetkili sınıf öğretmenleri ise internet üzerinden yardımsever kuruluşlarla irtibata geçip ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

"Genellikle okulda çalışan öğretmenler tarafından karşılanmaktadır. Velilerden de yardım alınmakta ama okulunun ihtiyaçları konusunda pek duyarlı değiller."(9)

"Okula atandığım eylül ayından bir ay sonra yani ekim ayında bir yardım kuruluşundan e mail yoluyla yardım istemiştim. Giysi, ayakkabı, oyuncak ve kırtasiye yardımı gelmişti. Bugüne kadar o kaynaklarımız yeterliydi."(12),

"Ödeneğin yetersiz kaldığı birçok durumda okulun müdür yetkili öğretmeni olarak okul ihtiyaçlarını kendim karşılamaya çalışırken bir yandan da okullara yönelik yardım düzenleyen kurum ve kuruluşlarla iletişime geçip okulun ve öğrencilerin ihtiyaçlarını onların sağladığı yardımlar doğrultusunda gideriyorum."(14)

Müdür yetkili öğretmenlerin okulun bakım ve onarım işlerinde karşılaştıkları sorunlar sorulmuş, alınan cevaplar doğrultusunda oluşturulan kodlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Öğretmenlerin Okulun Bakım ve Onarım İşlerinde Karşılaştıkları Sorunlarla İlgili Bulgular

Kod	F
Evet	25
Hayır	2
Kısmen	4

Alınan yanıtlara göre öğretmenlerin büyük kısmı okulun bakım ve onarım işlerinde sorunlarla karşılaştıkları görülmüştür. Öğretmenlerden sadece 2 tanesi sorunla karşılaşmadığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin karşılaştığı ve en fazla tekrar ettikleri sorunlara yönelik frekans Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Okulun Bakım ve Onarım İşlerinde Sorun Yaşayan Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar Hakkında Bulgular

Kod	F
Ödenek	9
Usta Sıkıntısı	9
MEB' in İlgisizliği	5
Malzeme Yetersizliği	5
Binaların Eski Olması	5
Coğrafi Sebepler	3
Su Sıkıntısı	3
Nakliye	2
Elektrik Kesintisi	2

Tablo 5'den de anlaşıldığı üzere öğretmenlerin okulun bakım ve onarım işlerinde karşılaştığı sorunların çeşidinin fazla olduğu görülmektedir. En çok sorun olan noktalar ise ödenek ve usta sıkıntısı alanlarında olduğu görülmektedir. MEB'in ilgisizliği ve malzeme yetersizliği de öğretmenlerin sıkıntılarını artıran diğer kodlar olarak göze çarpmaktadır. Binaların eski olması ve senelerce bakım yapılmamasından dolayı okulların bakım ve onarım işlerini oldukça zorlaştırdığı öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Öğretmenlerden birinin bu konudaki düşünceleri de bunu destekler niteliktedir.

"30 yıllık bir okul ve taş binadır. Rutubetli havasızdır. Okulum dağın eteğine yapılmış ve okul kapımın yönü dağa bakmaktadır. Yağmur yağdığı zaman bütün çamur ve sular okuluma müdür odama dolmaktadır."(8)

Öğretmenlerden bazıları da MEB'in ilgisizliğinden ve okullara ödenek vermemesinden yakınmaktadır. Bu konuda öğretmenlerden birinin ifadesi dikkatle incelenmesi gereken bir hususu ortaya çıkarmaktadır.

"Örneğin okulun duvarları yıkılmak üzere. Müdürlerimizle konuştuğumda yeterli ödenek olmadığını, ödenek gelse de bunun ilçe merkezindeki görünen okullarda kullanılacağını farklı yollardan izah ettiğini 3 yıldır görüyorum." (17)

Öğretmenlerin ifadelerine göre gelen ödeneklerin büyük bir çoğunluğu büyük okulların ihtiyaçları için kullanılmakta ve küçük okullar ihmal edilmektedir. Bu durumu başka bir öğretmen şu sözlerle dile getirmektedir.

"Çürük raporu olan binada eğitim yapıyoruz. Milli eğitime başvurduğumuzda gerekli inşaat malzemeleri temin etmelerini istememize rağmen hala bir adım atılmadığını görüyoruz." (23)

Müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin donatım malzemelerinin bakım onarım ve temini ile ilgili görüşlerine yönelik oluşturulan kodların frekansları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Donatım Malzemelerinin Bakım Onarım ve Temininde Karşılaştıkları Sorunlarla İlgili Bulgular

Kod	F
Malzemelerin Eski ve Bozuk Olması	9
MEB' in İlgisizliği ve Adaletsizliği	8
Teknolojik Araçların Tamir ve Bakımının Yapılmaması	6
Ödenek	4
İnternet	3
Teknik Servis Sıkıntısı	2
Diğer (Temizlik ve Elektrik Kesintisi, Yedek Parça Sıkıntısı)	3

Öğretmenlerin donatım malzemelerinin bakım, onarım ve temininde en büyük sorunu malzemelerin eski ve bozuk olması oluşturmaktadır. MEB' in ilgisiz ve adaletsiz olması da bir diğer etkidir. Öğretmenlerin ifadelerine göre okulların çok eski olması beraberinde birçok sorunu meydana getirmektedir. Okulun yapıldığı ilk gün gelen malzemeler neyse hala o malzemelerle öğretmenler eğitime devam etmeye çalıştıklarını dile getirmişlerdir. Öğretmenlerden bazılarının sözleri şöyledir:

"30 yıl önce açılmış bir okulun hala değişmeyen eski kırık sıralarında ders işlemek, çalışmayan bilgisayarlar ve köyde çalışmayan internet bunların hepsi başlı başına sorundur."(23),

"Okulumuzdaki sıralar o kadar eski ki artık resmen kirler kalıplaşmış ve haliyle yeteri kadar temizliği yapılamıyor. Hepsi farklı boyutlarda alçaklı yüksekli sıralardan oluşuyor. Ve maalesef bunun için elimizden hiç bir şey gelmiyor."(12)

Öğretmenler ifadelerinde MEB'in farklı uygulamalarından bahsetmektedirler. Buna göre, MEB gelen malzemeleri büyük okullara vermekte, büyük okullardan çıkan eski malzemeleri de köy okullarına dağıtmaktadır. Bu durum da öğretmenlerin sorunlarla karşılaşmasına neden olmaktadır. Öğretmenlerden biri şu sözlerle bu durumu açıklıyor:

"Genelde büyük okulun eski eşyalarını tutanakla almak zorunda kalıyorum ve araç da temin etmek büyük sorun teşkil ediyor. Fatih projesinden gelen malzemeler diğer okullara ulaştırılsa bile benim okuluma verilmiyor."(8)

Öğretmenlere okulun ısınmasında sorunla karşılaşp karşılaşmadıkları sorulmuştur. Öğretmenlerin yanıtlarından oluşturulan kodlar ve bu kodların frekansları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Okulun Isınmasında Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Bulgular

Kod	F
Odun ve Kömür Yetersizliği	12
Isınma Şekli(Soba, Kalorifer)	10
Ağır Kış Şartları	8
Yakacakların Zamanında Verilmemesi	7
Binadan Kaynaklı Sıkıntılar	5

Yardımcı Eleman Sıkıntısı	5
Diğer(Sınıf büyüklüğü, soba, tutuşturucu eksikliği, elektrik kesintisi, jeneratör vs)	9

Tablo 7'ye göre öğretmenlerin ısınma konusunda en çok odun ve kömür yetersizliğinden kaynaklı sorunlar yaşadığı görülmektedir. Okulların ısınma şekilleri, ağır kış şartları ve MEB' in yakacakları zamanında teslim etmemesi de ısınma sorunlarının başında gelmektedir. Öğretmenlerin ifadelerine göre, okulların açıldığı ilk aylardan itibaren MEB' in yakacakları ve sobaları yeterli miktarda dağıtması ve kışa hazırlanması gerekmektedirken uygulamada sorunlar yaşanmaktadır. Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

"Okulumuz soba ile ısınmaktadır. Yaşadığımız bölgede kış şartları çok çetin geçtiği için kış boyunca en çok karşılaştığımız problem ısınma sorunu olmaktadır. Kömürün geç verilmesi, sobayı tutuşturmak için gerekli malzemenin verilmemesi ..."(26)

Öğretmenlere göre yakacakların zamanında verilmemesinin yanında yardımcı elemanların da geç verilmesi ya da hiç verilmemesi bu sıkıntıyı daha da artırmaktadır.

"Yaşadığımız yerin kış şartları sert ve uzun geçmektedir. Sene başında İŞKUR elemanın geç verilmesi, kömür ve yakacak yardımlarının geç yapılmasından dolayı öğrencilerimiz ve öğretmenler üşüme problemleri yaşamaktadır."(9)

MEB okullara yeterli olmasa da sadece kömür yardımı yapmaktadır. Öğretmenlerden edinilen bilgiye göre birleştirilmiş sınıflı okulların tamamı sobalıdır ve soba yakılırken sobayı tutuşturmak için oduna da ihtiyaç vardır. Ancak MEB odun yardımını yeteri kadar yapmamakta veya hiç yapmamaktadır. Öğretmenlerin ifadelerinde sıklıkla rastladığımız bu sorunla ilgili açıklama yapan bir öğretmen şunları dile getirmiştir:

"Kesinlikle sorun yaşıyoruz, öğrenciler ve öğretmenlerle tüm kış üşüyoruz. Çaldıran'ın soğuğuna kömür kar etmez. Yakacak konusunda tek sıkıntımız kömürü tutuşturacak odun bulamamamız. Kışlar uzun geçtiği için verilen odunlar bir dönem bile yetmiyor."(18)

Müdür yetkili sınıf öğretmenlerine okullarda ekonomik yetersizlik nedeniyle ne tür sorunlarla karşılaştıkları sorulmuştur. Soruya verilen yanıtlar doğrultusunda oluşturulan kodlar ve frekansları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Ekonomik Yetersizlik Nedeniyle Okulda Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Bulgular

Kod	F
Kırtasiye	15
Donatım Malzemesi	11
Materyal	11
Isınma	11
Temizlik	9
Bakım Onarım	9
İhata Duvarı ve Bahçe	3
Sosyal Faaliyet	2

Öğretmenlerin ekonomik yetersizlik nedeniyle okullarda karşılaştığı sorunların başında kırtasiye malzemesi eksikliği gelmektedir. Bu sorunu takiben en fazla tekrarlanan diğer sorunlar, donatım malzemesi, materyal eksikliği ve ısınma kaynaklı ekonomik sıkıntılardır. Öğretmenlerden biri şu sözlerle düşüncelerini açıklamıştır.

"Sivasız ve bakımsız duvarlarımız, yetersiz temizlik malzemesi, yetersiz materyal, teknolojik yetersizlik, bahçe düzenlemesinin olmaması, ısınmanın yeterli olmaması...."(24)

Müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin 27'si okullarında yardımcı personelin olduğunu, bunların 24'ü de yardımcı personelin İŞKUR elemanı olarak alındığını söylemiştir. Müdür yetkili

öğretmenlerin dört tanesi yardımcı personelin olmadığını ifade etmiştir. Bu öğretmenler yaşadığı sorunu şu sözlerle anlatmıştır:

" Bazen düşünüyorum benim mesleğim gerçekten öğretmenlik mi yoksa ne....(19)
"Evet, sorun yaşıyoruz. Sobayı biz yaktığımız için yarım saat kadar zaman sobanın yanmasını ve sınıfın ısınmasını bekliyoruz. Bu da doğal olarak eğitim-öğretim açısından sıkıntı yaratıyor. Ayrıca sınıfın okulun temizliğini de biz kendimiz yapıyoruz"(11)

Müdür yetkili öğretmenlerin yarısından biraz fazlası (16 kişi) yardımcı hizmetliden yana şikâyetçi olurken diğerleri sorun yaşamadıklarını dile getirmişlerdir.

Okullara hizmetli alımında bir yol olarak kullanılan İŞKUR personelinin seçim sistemiyle ilgili olarak öğretmenlerin yanıtlarından çıkarılan kodların frekansları Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. İŞKUR'un Okullara Yardımcı Hizmetli Vermek İçin Kullandığı Seçim Sistemi Hakkındaki Bulgular

Kod	F
Doğru Bir Sistem Olduğunu Düşünmüyorum	17
Doğru Bir Sistem Olduğunu Düşünüyorum	2
Hiçbir Fikrim Yok	8

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenlerin İŞKUR'un seçim sistemini doğru bulmadıkları ve bu sistemin adaletsiz bir sistem olduğunu düşündükleri görülmektedir. Öğretmenlerden bazıları seçim sisteminde adaletsizlik olduğunu şu sözlerle beyan etmişlerdir.

" Adaletli bir seçim olduğunu düşünmüyorum. Çoğu zaman torpili olan işe alınıyor."(11),
" Belirli bir sisteme oturtulmuş değil ve iltimas ön planda."(21),
" Bu seneki İŞKUR elemanları sene başında ilçede bulunan okul sayısı baz alınarak verilmediği için kura sistemi kullanıldığı söylenildi. İhtiyaca göre belirlenmesi gerekirken bu şekilde yapılması bana göre düşündürücüdür. Kuranın eşitlik ve adaletli olması için okul müdürlerinin bulunduğu bir toplantıda yapılması gerekirdi"(9)

Öğretmenlerin dikkat çektiği başka bir nokta da İŞKUR'un yardımcı hizmetlileri okullara dağıtmakta geciktiğidir. Bu gecikme okullarda ciddi sorunları beraberinde getirmektedir. Öğretmenlerden birinin konuyla ilgili sözleri aşağıda verilmiştir:

" İŞKUR elemanlarının okullar başladıktan 2 ay sonra işe başlamalarından dolayı okullar eğitim öğretime hazır hale gelememektedir. (okulun boyanması, masa sıra hasarlarının tamir edilememesi, okul inşaatındaki hasarların onarılamaması vb.)"(6)

Öğretmenlerin okulda çalışan yardımcı personelden kaynaklı sorunları gidermek için önerdikleri çözümlere yönelik kod ve frekans ise Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Okulunuzda Çalışan Yardımcı Personelden Kaynaklı Sorunları Gidermek İçin Çözüm Önerileri ile İlgili Bulgular

Kod	F
Yardımcı Hizmetlilere Kurs ve Eğitimler Verilmelidir	4
İhtiyaçları Karşılacak Kabiliyette Yardımcı Hizmetli Alınmalıdır	3
İş Tanımının Yapılması	3
İşini Hakkıyla Yapan İnsanların Görevlendirilmesi	2
Yapabileceklerinden Fazla İş Yüğü Yüklememek	1

Tablo 10'da da görüldüğü gibi öğretmenlerin okulda çalışan yardımcı personelden kaynaklı sorunları gidermek için önerdikleri çözümler içinde en fazla tekrar edilen ifade işe alınacak yardımcı personelin kurs ve seminerlerle desteklenerek gerekli donanıma ulaşması gerektiğidir. Ayrıca yardımcı personelin iş tanımının yapılması ve nitelikli personelin alınması öneriler içinde en fazla tekrar edilenlerdir.

"Bence okullarda çalışan yardımcı personellerin yerleştirilmesi konusunda kökten bir değişiklik yapıp onlara bu konuda en az 3 ay olmak şartıyla kurslar ve eğitimler verilmelidir."(14),

"Okulumuzdaki yardımcı personellere iş sağlığı, yapması gereken iş ve işlemlerle ilgili seminer verilerek donanımı artırılabilir."(4),

"Görev listesi oluşturup okulumuzun panosuna asıyoruz. Bunları kontrol edip, yapılmayan işler konusunda uyarıda bulunuyoruz. Çünkü görevlerinin sadece soba yakmak ve sınıfı süpürmekten ibaret olduğunu düşünüyor. Bu konuda sözel uyarı yapmakla yetiniyoruz."(9)

Öğretmenlere okulun ekonomik sorunlarını gidermek için çözüm önerilerinin ne olduğu sorulmuştur. Alınan yanıtlar çerçevesinde oluşturulan kod ve frekans Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Okulun Ekonomik Sorunlarını Gidermek İçin Çözüm Önerileri İle İlgili Bulgular

Kod	F
MEB' in Daha Fazla Maddi Destek Vermesi	8
Velileri sürece Dâhil Etmek	6
Her Okulun Ayrı Bir Bütçesi Olmalı	5
Nakit Para Ödeneği Yapılmalıdır	4
Düzenli Bir Ödenek Verilmelidir	3
Yardım Kuruluşları ile İletişime Geçmek	3
Okul Aile Birliğini Etkin Kullanma	2
MEB' in Bütçesinin Adaletli Bir Şekilde Dağıtılması	2
Kardeş Okul Kampanyası Başlatmak	2
Yerel Yönetimlerle (Kaymakamlık, belediye vs)	2
Koordineli Çalışmak	
Kermes Düzenlemek	1

"Okulun ekonomik sorunlarını gidermek için çözüm önerileriniz nedir?" sorusuna öğretmenlerin verdiği yanıtlarda farklı cevaplar görülmüştür. Bunların içinde en fazla dile getirilenler ise MEB' in yaptığı ödenekten daha fazla ve yeteri kadar ödenek verilmesi, birleştirilmiş sınıflı köy okullarına ayrı bir bütçe oluşturması ve ödenekleri nakit olarak yapması gerektiğidir. Bu sorunları giderirken de velileri süreci dâhil etmek gerektiğini vurgulamışlardır. Bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda sunulmuştur.

"MEB tarafından okullara bütçe verilir ihtiyaçlar için kullanılmalıdır. Büyük okullara küçük okullardan kardeş okul verilmelidir. Böylece bazı sorunlar beraber çözülür. Velilerde bulunan "her şeyi öğretmen, devlet yapıyor" mantığı silinmeli ve işbirliği yapma konusunda eğitim verilmelidir."(30),

" Milli Eğitim Müdürlüğü'nün sınır köylerdeki okullara biraz daha ilgi göstermesi gerekir. Hiç kimse bu köylerdeki çocukları ciddiye almamakta. Bulduğum okul 10 öğretmenli bir okul ve sadece kadrolu olarak 2 öğretmen çalışıyoruz. Öğretmen açığı ücretli öğretmen görevlendirilerek kapatılmaya çalışılıyor. Bütün kadrolu öğretmenler merkeze ya da yakın köylere çekiliyor. Eğer öğretmen sıkıntısı giderilse, ödenekler konusunda bu ve buna benzer bölgelere biraz daha fazla pay ayrılrsa sorunları aşma konusunda sıkıntılar yaşamayacağız."(26),

"Birleştirilmiş sınıflı ilkokulların tamamı ekonomik düzeyi gelişmemiş, alt düzey gelir grubuna sahip bireylerin oturduğu yerleşim alanlarında yer aldığı için okul aile birliği bütçesi oluşturulamamaktadır. Bu yüzden devlet bütçesi bu okullarda ön plana çıkarılmalı ve devlet destekli sosyal yardım kampanyaları ile bu tür okullar ekonomik yönden desteklenmelidir. Fiziksel eksikliklerin giderilmesi hususunda yerel yönetimler de destekleyici unsur olarak görev almalıdır."(21)

Öğretmenlere okulun ihtiyaçlarını karşılamak için ne önerirsiniz? şeklinde sorulan soruya verilen yanıtlar doğrultusunda oluşturulan kod ve frekans Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Okulların İhtiyaçlarını Karşılama İçin Çözüm Önerileri

Kod	F
MEB' in İlgi Göstermesi	10
İhtiyaçların Belirlenip Ödeneğin Bu Doğrultuda Verilmesi	9
Yardımsever Kuruluşlarla İrtibat Kurmak	7
Velilerin İlgisinin Artırılması	6
Ödeneğin Direk Okullara Aktarılması	4
Batıdaki Okullarla İrtibat Kurmak	2
Okula ait Bütçe Oluşturulmalı	2
Küçük Köy Okullarını Birleştirip Daha Modern Okullarda Eğitim Yapılmalı	1

Tablo 12'ye göre öğretmenlerin çoğunluğu (10) okulun ihtiyaçlarını karşılamak için MEB' in daha fazla ilgi göstermesi gerektiğini ve ödenek verilmeden önce sorunların yerinde incelenerek ihtiyaçların belirlenmesi ve buna göre okullara ödenek verilmesi (9) gerektiğini düşünmektedir. Öğretmenlerden birçoğu Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli desteği göremedikleri için başka yollara başvurduğunu söylemektedirler. Öğretmenlerden bir tanesi ihtiyaçlara çözüm önerilerini şöyle sıralamıştır:

"-MEB tarafından müdür yetkili öğretmenlere kontrollü bütçe oluşturulması.

-Kırtasiye ve eğitim yardımları yapılırken ihtiyaçların gözetilmesi ve zamanında teslim edilmesi.

-Yerel yönetimlerin fiziksel alt yapı eksikliklerinin giderilmesi noktasında daha çok rol almaları.

-Hava koşulları ağır olan bölgelerde okul binalarının izole edilmesi ve yakıt temini konusunda zamanlamanın tam yapılması."(21),

Öğretmenlerden birinin sözleri çözüm niteliğindeki birleştirilmiş sınıf uygulamasının öğretmenlerin gözünde pek de çözüm niteliği taşımadığını göstermektedir.

"Bence öncelikle küçük köy okullarını birleştirip daha modern binalarda eğitim- öğretim yapılmalı" (29)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırma müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı birleştirilmiş sınıflı okullarda karşılaştıkları ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak ortaya koymuştur. Müdür yetkili öğretmenler, okula ödenek verilmediğinden ve verilen ödeneğin bakım onarım için verilmesinden dolayı diğer ihtiyaçları karşılayamadıklarını dile getirdikleri görülmektedir. Dalka (2006) birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerle yaptığı çalışmada birleştirilmiş sınıflı okullarda başarı elde edilmesinin okulların bugünkü halleriyle imkânsız olduğunu, okulların fiziki olanaklarının geliştirilmesi gerektiği ifade etmiştir.

Müdür yetkili öğretmenler okulun bakım onarım işlerinde pek çok sorunla karşılaştıklarını özellikle usta, ödenek ve malzeme sıkıntısı yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Müdür yetkili öğretmenlerin okulun ısınmasıyla ilgili karşılaştıkları sorunların başında, odun kömür ve tutuşturucunun yeterince gönderilmemesi gelmektedir. Müdür yetkili öğretmenler donatım malzemeleriyle ilgili olarak da MEB'in eski bozuk malzeme gönderdiğinden, malzeme gönderilirken adaletli davranılmadığından ve malzemeleri tamir ettirmede zorluk yaşadıklarından şikâyet etmektedirler. Bingöl (2002) çalışmasında Müdür yetkili öğretmenlerin görel olarak en fazla okul işletmesi alanında sorun yaşadığını ortaya koymuştur. Müdür yetkili öğretmenler okulun ihtiyaçlarını karşılamak için çoğunlukla öğretmenlerin yani kendilerinin kaynak sağladığını dile getirmişlerdir. Bu bulgular alanyazındaki bazı çalışmalar tarafından da desteklenmektedir. Summak ve arkadaşları (2011) araştırmalarında Milli Eğitim Müdürlüklerinin birleştirilmiş sınıflı okullara biraz daha destek olmaları gerektiğini çünkü pek çok öğretmenin kış aylarında odun ve kömürü bile kendi ceplerinden karşılayarak temin ettiklerini söylediklerini dile getirmiştir.

Müdür yetkili öğretmenlerin ekonomik yetersizlikler nedeniyle yaşadığı sorunlar çeşitlilik göstermekle birlikte en çok öne çıkan rahatsızlıklar; kırtasiye, materyal, donatım malzemesi ve ısınma eksiklikleridir. Döş ve Sağır (2013) araştırmasında bu araştırma bulgularının da gösterdiği eksiklikleri ve sebep olduğu durumları şöyle açıklamıştır: Bazen öğrencilerin gelişimlerini destekleyecek fotokopiler ve çıktılar için bir top kâğıt bulunamamaktadır. Bazen İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü fotokopi makinesi olsa, bu makine genel olarak daha çok öğrencinin olduğu merkezi okullara vermektedirler. Temizlik malzemeleri, tamir malzemeleri, eğitim araçları genel olarak zor karşılanan malzemeler olmaktadır. Çınar (2004) da çalışmasında birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapan öğretmenlerin araç gereç, materyal eksikliklerinden şikâyet ettiklerini dile getirirken bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Erdem ve arkadaşları (2005) ise Denizli ilindeki birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar kapsamında yaptıkları çalışmada, okulların donanım yönünden eksik ve ayrılan ödeneğin yetersiz olduğunu ortaya koymuşlardır. Elde edilen bulgular, bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Müdür yetkili öğretmenler İŞKUR yoluyla yardımcı hizmetli alımından memnun olmadıklarını bunun yerine kadrolu hizmetli verilmesini ya da verilen hizmetlilere eğitim verilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Güvencesiz istihdam politikaları işgörenleri kişisel anlamda olumsuz etkilediği gibi örgüt işleyişi bakımından da hem aidiyet duygusunu olumsuz etkilemekte hem de işgörenin iş tanımı çerçevesinde beklenen görevi yerine getirmesini engellemektedir. Sennett, (2014) çalışma yaşamında ortaya çıkan ve çalışmanın anlamını değiştiren güvencesiz çalışma biçimlerinin ve sürekli vurgulanan “uzun vade yok” sloganının aslında güveni, sadakati ve karşılıklı bağlılığı aşındıran bir ilke olduğunu belirtmektedir (Aktaran: Çolak, 2015).

Müdür yetkili öğretmenler ekonomik sorunlarını gidermek için öncelikle MEB' in yaptığı ödeneğin artırılması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Bununla birlikte velilerin maddi anlamda sürece dâhil edilmesi gerektiğini düşünen öğretmenler vardır. Ailelerin eğitime karşı ilgisiz olduğunu ve okul aile birliklerinin işlevsiz kaldığını ortaya koyan çalışmalar (Özben,1997; Kaplan, 2002; Yıldırım, 2002; Çınar, 2004) alanyazında mevcuttur fakat ailelerin maddi anlamdaki desteğini olumlu yapmak mümkün değildir. Çünkü Anayasanın 42. Maddesinde de denildiği gibi eğitim haktır ve zorunlu eğitim devlet okullarında parasızdır. Şahin (1998) çalışmasında belirttiği gibi özellikle son yıllarda devlet okullarında; bağış, katkı parası, kayıt parası gibi değişik adlar altında para toplanması bu yasayla çelişmektedir. Ayrıca demokrasinin de gerçekleşmesi için eğitimin, bir kamu hizmeti olarak parasız, eşit ve yaygın bir şekilde karşılanması gerekmektedir.

Müdür yetkili öğretmenler, okulun ihtiyaçlarını karşılamak için ödenek verilmeden önce sorunların yerinde incelenerek ihtiyaçların belirlenmesi ve buna göre okullara ödenek verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Öğretmenler tarafından önerilen başka bir nokta da her okulun ayrı bütçesinin olması gerektiğidir. Çınkır (2010) okul müdürlerinin karşılaştıkları sorunlar kapsamında yaptığı çalışmasında okul müdürlerinin bütçe ile ilgili en fazla sorun yaşadıkları üç konuyu; okulun özerk bir bütçesinin olmaması, devlet bütçesine sağlanan eğitim katkılarının okullara yansıtılmaması ve maddi kaynak yetersizliği olarak sıraladıklarını ortaya koymuştur. Okul müdürleri bütçe ve diğer kaynaklardan eğitime ayrılan paranın okullar arasında eşit olarak dağıtılmadığını da belirtmişlerdir. Bu paralel bulgular sonucunda kaynaklar okulların ihtiyacına göre belirlenmeli ve sorun yaşanan alanlara aktarılmalıdır.

Öğretmenlerin ödenek yetersizliğiyle başa çıkma önerisi olarak sundukları yardımsever kuruluşlarla irtibat kurmak fikri de çok sağlıklı görülmemektedir. Çünkü hayırseverlik değeri içine alınmış sosyal yardım anlayışı, devletin yapması gereken ekonomik desteği esnetebilmesine neden olacaktır. Aynı zamanda müdür yetkili öğretmenin görev tanımını değiştirerek, asli işi olan eğitim öğretim yerine okuluna hayırsever bulmaya çalışan görevliye dönüştürecektir.

Sonuç olarak; yönetim görevi, öğretim görevi, danışman görevi, rehberlik görevi, memur görevi, hizmetli görevi vb. birçok görevi olan müdür yetkili öğretmenlerin, başarılı olabilmeleri için MEB' in maddi ve manevi desteğine ihtiyaçları vardır. MEB bu okullara daha fazla ödenek ayırmalıdır. Çünkü yaşanan ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili sorunların kökeninde ödenek yetersizliği yatmaktadır. Ayrılan ödenekler, ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenmelidir. Her okul kendi bütçesini oluşturabilmelidir. Müdür yetkili öğretmenlerin yaşadığı dikkat çekici başka bir sorun olan yardımcı personel sorununa da geçici çözümler yerine kadrolu hizmetliler atanarak çözüme gidilmelidir.

KAYNAKÇA

- Bingöl, H. N., (2002), "Birleştirilmiş Sınıflı ilköğretim Okullarında Müdür Yetkili Öğretmenlerin Karşılaştıkları Yönetim Sorunları Çorum İli Sungurlu İlçesi Örneği", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Ankara.
- Burns, R.B. and Mason, D. A., (1997), Reassessing the Effects of Combination Classes. *Educational Research and Evaluation*, 3:1, 1-53
- Çınar, İ., (2004). Birleştirilmiş Sınıflı İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretimine İlişkin Bir Araştırma, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7):31-45, <http://web.inonu.edu.tr/~efdergi/arsiv/Cinar.htm>
- Çınkır, Ş., (2010), İlköğretim Okulu Müdürlerinin Sorunları: Sorun Kaynakları ve Destek Stratejileri, *İlköğretim Online*, 9(3), 1027-1036
- Çolak E., (2015), Akademide Güvencesiz Çalışma: Araştırma Görevlilerinin Deneyimleri, *Vira Verita E-dergi*, ulaşıma tarihi: 16.02.2016 <http://viraverita.org/sites/default/files/edergi-yazilari/akademide-guvencesiz-calisma-arastirma-gorevlilerinin-deneyimleri.pdf>
- Dalka, S. (2006) "Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarının Problemleri ve Durum Tespiti: Doğu Beyazıt Örneği" Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi, (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 14-16/Nisan/2006, Ankara), Bildiri Kitabı 2. Cilt, 415-420, Kök Yayıncılık, Ankara.
- Doğan, A.R. (2000), *Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Öğretim*, Trabzon, Uzun Yayınevi
- Döş İ, Sağır, M. (2013), Birleştirilmiş Sınıflı İlkokulların Yönetim Sorunları, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 17 (2): 237-250
- Dursun, F. (2006), Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 2, 33-57.
- Erdem, A. R. (2006), *Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim* (3. Baskı), Ankara, Anı Yayıncılık
- Erdem, A, R, Kamacı, S, Aydemir T, (2005) Birleştirilmiş Sınıfları Okutan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar: Denizli Örneği, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, Cilt 1 sayı 1-2, ss 1-13
- Fidan, N., Baykul, Y. (1993), *Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim Öğretmen Rehberi*, Milli Eğitim Bakanlığı ve Unicef Türkiye Temsilciliği, Ankara
- İzci, E., Duran, H. ve Taşar, H. (2010), Birleştirilmiş Sınıflı Okullarda Öğretimin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Algılarına Göre ve Birleştirilmiş Sınıflarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri Açısından İncelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 19-35
- Kaplan, S (2002). İlköğretim I. Kademe Okul-Aile İşbirliği Mevcut Durum ve Bir Model Önerisi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Karasar, N., (2010), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara, Nobel Yayıncılık.
- Köksal, K. (2003), *Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim*, İstanbul, Lisans Pegem A Yayıncılık
- Kümbetoglu, B., (2005), *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı (M.E.B.) (2005), Milli Eğitim İstatistikleri 2004-2005, Ankara
- Okuturlar, Ş. (1956), *Birleştirilmiş Sınıflı Okullarda Eğitim Öğretim ve Yönetim*, İstanbul, Ercan Matbaası
- Özben, K.(1997), Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli
- Öztürk, H.İ. (2005), *Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim*, İstanbul, Lisans Yayınları
- Rodop, H.(1950), *Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarında Öğretim Tekniği*, Burdur, Yeni Burdur Basımevi
- Sennett, R. (2014). *Karakter Aşınması*. Barış Yıldırım (Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Sezer, R. (2010), Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki İhtiyaçları Analizi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Burdur
- Summak M, S, Gönen Summak, A, E, Gelebek M S, (2011), Birleştirilmiş Sınıflarda Karşılaşılan Sorunlar Ve Öğretmenlerin Bakış Açısından Olası Çözüm Önerileri (Kilis İli Örneği), *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3):1221 -1238
- Şahin, K., (1998), Eğitimde Özelleştirme, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya
- Taşdemir, M.(1997), *Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim* (2. Baskı), Kırşehir, Baran Ofset
- Temuçin, F. (1966), *İlköğretim Programı Taslağına Göre Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarında Eğitim Öğretim*, Ankara, Ayyıldız Matbaa
- Tekışık, H. H., Mihçı, C. (1968), *Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarında Öğretim*, Ankara, Balkanoğlu Matbaacılık

- Veenman, S. (1995), Cognitive and Nancognitive Effects of Multigrade and Multiage Classes a best-evidence synthesis. *Review of Educational Research*, 65, 319-381.
- Yıldırım, Z (2002). Müfredat Laboratuar Okullarında Okul-Veli, Okul Üniversite ve Okul-Çevre İşbirliği. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2005), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınları, Ankara.